

ДЕПАРТАМЕНТ ОСВІТИ І НАУКИ
ВИКОНАВЧИЙ ОРГАН КИЇВСЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ
(КИЇВСЬКА МІСЬКА ДЕРЖАВНА АДМІНІСТРАЦІЯ)
**ЗАКЛАД ФАХОВОЇ ПЕРЕДВИЩОЇ ОСВІТИ
«КИЇВСЬКИЙ МЕДИЧНИЙ КОЛЕДЖ №3»**

**ЦК професійної і практичної підготовки
терапевтичних дисциплін**

**Методичні рекомендації до практичних занять з дисципліни
«Медсестринство в сімейній медицині».**

*Підготовлено викладачем
Нечаюк Н.О.*

КИЇВ-2024р.

Тематичний план практичних занять

№	Тема розділу	Сторінка
4 курс VII семестр		
1	Вступ.Сімейна медицина в Україні. Загальні принципи організації роботи сімейної медсестри на дільниці.	5-6
2	Профілактика – основа сімейної медицини. Геронтологія як наука. Психосоматичні захворювання.	7-8
3	Особливості спостереження за дітьми раннього віку в сімейній медицині.	9-10
4	Діагностично-лікувальна робота на дільниці, участь сімейної медсестри в її проведенні.	11-12
5	Гострі хірургічні захворювання органів травлення в практиці сімейної медицини.	13-14
4 курс VIII семестр		
1	Протиепідемічна робота, участь сімейної медсестри в її проведенні.	15-16
2	Проблеми довготривалої медичної допомоги населенню.Артеріальна гіпертензія.	17-18
3	Суглобовий синдром у практиці сімейної медицини.	18-19
4	Організація диспансерного спостереження за пацієнтами з патологією органів травлення. Синдром гіперглікемії, гіпер- або гіпотиреозу в практиці сімейної медицини.	19-20
5	Захворювання кровотворної системи в практиці сімейної медицини. Охорона праці в галузі.	20-21

**Перелік практичних навичок з дисципліни
«Медсестринство в сімейній медицині».**

1.	Суб'єктивне обстеження пацієнта
2.	Об'єктивне обстеження пацієнта
3.	Методика проведення перкусії
4.	Методика проведення аускультації
5.	Визначення тургору шкіри
6.	Взяття крові з вени на біохімічне дослідження
7.	Пальпація лімфатичних вузлів
8.	Техніка постановки послаблювальної (олійної) клізми
9.	Техніка введення газовідвідної трубки
10.	Забір харкотиння на виявлення мікобактерій туберкульозу
11.	Внутрішньошкірна проба Манту
12.	Визначення частоти, глибини, ритму дихання
13.	Підготовка пацієнта до бронхоскопії
14.	Підготовка пацієнта до ректороманоскопії та колоноскопії
15.	Збирання калу для дослідження на яйця гельмінтів
16.	Збирання сечі для загального дослідження
17.	Огляд пацієнтів із захворюваннями органів травлення
18.	Поверхнева пальпація живота
19.	Глибока методична ковзна пальпація живота за Образцовим і Стражеско
20.	Вимірювання температури тіла під пахвою
21.	Взяття мазка із зів'я і носа для бактеріологічного дослідження
22.	Внутрішньошкірна діагностична проба на індивідуальну чутливість до антибіотиків

23.	Збирання калу на бактеріологічне дослідження
24.	Промивання шлунка товстим зондом
25.	Вимірювання температури тіла під пахвою
26.	Дослідження пульсу на променевій артерії
27.	Вимірювання артеріального тиску
28.	Реєстрація ЕКГ
29.	Внутрішньовенне струминне введення лікарських засобів
30.	Внутрішньо м'язове введення лікарських засобів
31.	Дослідження пульсу на променевій артерії
32.	Вимірювання артеріального тиску
33.	Розведення антибіотиків
34.	Застосування грілки
35.	Техніка накладання зігрівального напівспиртового компресу
36.	Техніка накладання гарячого компресу
37.	Техніка накладання холодного компресу
38.	Підшкірне введення інсуліну
39.	Підготовка пацієнта до езофагогастродуоденоскопії
40.	Дуоденальне зондування
41.	Взяття шлункового вмісту для дослідження секреторної функції шлунка
42.	Збирання калу для дослідження на наявність прихованої крові
43.	Внутрішньовенне введення лікарських засобів за допомогою периферичного катетера
44.	Заповнення системи одноразового використання інфузійним розчином.

45.	Підключення заповненої системи для внутрішньовенного краплинного вливання до «пацієнта»
46.	Застосування міхура з льодом
47.	Визначення розмірів печінки перкуторно

VII СЕМЕСТР

ТЕМА №1. «Вступ. Сімейна медицина в Україні. Загальні принципи організації роботи сімейної медичної сестри на дільниці. Профілактика – основа сімейної медицини».

Актуальність теми: Сімейна медицина - галузь у системі охорони здоров'я України. Сімейний принцип організації медичної допомоги має певні переваги, свої моделі функціонування, напрями діяльності та проблеми що має знати сімейна медсестра.

План.

1. **Основні принципи реформування системи охорони здоров'я України та впровадження нових моделей надання медичної допомоги. Концепція сімейної медицини.** Досвід країн у галузі сімейної медицини Велика Британія, Канада, США.
2. Переваги сімейного принципу надання медичної допомоги.
3. Основні принципи та моделі функціонування сімейної медицини.
4. **Нормативні документи із сімейної медицини.**
5. **Організація роботи на амбулаторному прийомі із сімейним лікарем. Медична документація.**
6. **Основні показники роботи.**
7. **Денний стаціонар, організація роботи та його профілі.**
8. **Ведення домашніх стаціонарів, форми та профілі.**
9. **Деонтологія в роботі сімейної медичної сестри. Моральна та правова відповідальність. Медична таємниця.**
10. **Егогенія, ятрогенія, причини їх виникнення. Соціально-психологічна допомога населенню дільниці, участь сімейної медичної сестри в її проведенні.**

Практичні навички до теми:

1.	Суб'єктивне обстеження пацієнта
----	---------------------------------

2.	Об'єктивне обстеження пацієнта
3.	Методика проведення перкусії
4.	Методика проведення аускультативної
5.	Визначення тургору шкіри
6.	Взяття крові з вени на біохімічне дослідження

ЛІТЕРАТУРА:

1. Медсестринство в сімейній медицині: підручник / Антропова Т.О. — К.: Медицина, 2010. — 488 с. [12-18, 19-27, 31-34, 40-47]

2. Сімейна медицина / О.О. Біляєва, С.Х. Заремба, Т.В. Кулемзіна та ін.; За ред. В.Г. Передерія, С.Х. Заремби. - К.: Здоров'я, 2009. - 704 с.

3. Медсестринство у внутрішній медицині підручник / О.С. Стасишин, В.В. Стасюк, І.М. Бандура, І.В. Вібла та ін. — 5-е вид., переробл і доповн. К.: ВСВ «Медицина», 2019. - 496 с. [13-64]

ТЕМА №2 «Геронтологія як наука. Психосоматичні захворювання. Особливості спостереження за дітьми раннього віку в сімейній медицині.»

Актуальність теми: Сімейна медсестра відіграє значну роль в захисті, збереженні нації. Вирішення проблем зміцнення здоров'я населення починається з здоров'я майбутньої матері, котра очікує дитину, із здоров'я немовлят, дітей раннього віку. Власне проблеми здоров'я немовлят на сучасному етапі є надзвичайно актуальними, відтак сімейна медсестра має усвідомити відповідальність сімейних медиків за здоров'я дітей раннього віку.

План заняття.

1. Первинна та вторинна профілактика. Основна мета профілактики.
2. Роль сімейної медичної сестри у проведенні профілактичних оглядів з метою раннього виявлення онкопатологій.
3. Роль сімейної медсестри у проведенні первинної і вторинної профілактики туберкульозу.
4. Профілактика ВІЛ-інфекції, СНІДу. Актуальність проблем профілактики куріння, наркоманії, токсикоманії та алкоголізму серед населення.
5. Геронтологія як наука. Проблеми пацієнтів похилого та старечого віку. Умови активного довголіття.
6. Патронажні візити сімейної медичної сестри. Взаємозв'язок жіночої: консультації з поліклінікою (амбулаторією) сімейної медицини.
7. Організація роботи з вагітними на дільниці. Допологові патронажі, участь в них сімейної медсестри
8. Організація роботи з дітьми раннього віку. Первинний патронаж до новонародженого, патронажні візити для немовлят.
9. Особливості спостереження за дітьми з груп ризику. Пропаганда грудного вигодовування. Гігієнічне виховання. Профілактика рахіту, анемії, дистрофії.
10. Участь сімейної медсестри в профілактиці захворювань у немовлят.

11. Психосоматичні захворювання, участь сімейної медичної сестри в їх профілактиці.

Практичні навички до теми:

1	Пальпація лімфатичних вузлів
2	Техніка постановки послаблювальної (олійної) клізми
3	Техніка введення газовідвідної трубки
4	Забір харкотиння на виявлення мікобактерій туберкульозу
5	Внутрішньошкірна проба Манту

ЛІТЕРАТУРА:

1. Медсестринство в сімейній медицині: підручник / Антропова Т.О. — К.: Медицина, 2010. — 488 с. [63-70, 91-104, 119-124, 171-181, 216-220]

2. Медсестринство у внутрішній медицині підручник / О.С. Стасишин, В.В. Стасюк, І.М. Бандура, І.В. Вібла та ін. — 5-е вид., переробл і доповн. К.: ВСВ «Медицина», 2019.- 496с. [113-123, 109-111]

3. Геронтологія в сімейній медицині: у 2-х ч. Ч.1: Навч. Посіб./За заг. ред. проф. Л.С. Бабінець.- Львів: Могнолія 2024.-510с.

4. Геронтопсихологія: медико-біологічні та соціально-психологічні аспекти старіння /Р. В. Павелків, Є. М. Харченко.- Львів: Центр навчальної літератури (ЦУЛ), 2022.-476с.

ТЕМА №3 «Діагностично-лікувальна робота на дільниці, участь сімейної медсестри в її проведенні».

Актуальність теми: Сімейна медсестра як помічник сімейного лікаря проводить на дільниці велику роботу. Від її професіоналізму та відповідальності значною мірою залежить вирішення проблеми здоров'я населення України. Відтак сімейна медсестра має добре знати найчастіші причини звертання до сімейного лікаря, їх етіологію, чинники ризику, клінічні ознаки, стандарти лабораторних та інструментальних обстежень, причини лікування нозологічних форм, які надто часто трапляються в загальній практиці, в межах медсестринської компетенції, інші аспекти захворювань, знаки критичних станів та методику надання невідкладної долікарської медичної допомоги.

План заняття.

1. Найчастіші причини звертання пацієнта до сімейного лікаря з патологією органів дихання: ГРВІ, бронхіт, туберкульоз легень, респіраторий алергоз. Вікові аспекти, тактика сімейної медсестри у вирішенні проблем пацієнта в домашніх умовах.
2. Найчастіші причини звертання пацієнта до сімейного лікаря з патологією органів кровообігу: ІХС, міокардит, перикардит, гіпертонічна хвороба. Вікові аспекти, невідкладна долікарська медична допомога в

разі невідкладних станів. Медсестринський підхід до вирішення проблем пацієнтів в домашніх умовах.

3. Звертання пацієнтів до сімейного лікаря з головним болем. Травми голови, судинна патологія. Вікові аспекти. Біль голови у дітей. Тактика медсестри у вирішенні проблем пацієнтів.
4. Захворювання шлунково-кишкового тракту, закрепи, основні причини. Вікові аспекти.
5. Підготовка пацієнтів до лабораторних та інструментальних обстежень на догоспітальному етапі. Участь сімейної медичної сестри в їх проведенні. Підхід у вирішенні проблем пацієнтів в домашніх умовах.
6. Захворювання нирок. Патологічні стани, які супроводжуються набряками: серцево-судинні захворювання, ендокринні захворювання, патологія нирок, онкологічна патологія. Вікові аспекти.
Медсестринський підхід до вирішення проблем пацієнтів в домашніх умовах

Практичні навички до теми:

1	Визначення частоти, глибини, ритму дихання
2	Підготовка пацієнта до бронхоскопії
3	Підготовка пацієнта до ректороманоскопії та колоноскопії
4	Збирання калу для дослідження на яйця гельмінтів
5	Збирання сечі для загального дослідження

ЛІТЕРАТУРА:

1. Медсестринство в сімейній медицині: підручник / Антропова Т.О. — К.: Медицина, 2010. — 488 с. [224-278, 286-296]
2. Сімейна медицина / О.О. Біляєва, С.Х. Заремба, Т.В. Кулемзіна та ін.; За ред. В.Г. Передерія, С.Х. Заремби. - К.: Здоров'я, 2009. - 704с.
3. Медсестринство у внутрішній медицині підручник / О.С. Стасишин, В.В. Стасюк, І.М. Бандура, І.В. Вібла та ін. — 5-е вид., переробл і доповн. К.: ВСВ «Медицина», 2019. - 496с. [78-85, 113-123]

ТЕМА №4 «Гострі хірургічні захворювання органів травлення в практиці сімейної медицини».

Актуальність теми: Сімейна медсестра як помічник сімейного лікаря і проводить на дільниці велику роботу. Від її професіоналізму та відповідальності значною мірою залежить вирішення проблеми здоров'я населення України. Відтак сімейна медсестра має добре знати найчастіші причини звертання до сімейного лікаря, їх етіологію, чинники ризику, клінічні ознаки, стандарти лабораторних та інструментальних обстежень, причини лікування нозологічних форм які надто часто трапляються в загальній практиці, в межах медсестринської компетенції, інші аспекти захворювань, знаки

критичних станів та методику надання невідкладної долікарської медичної допомоги.

План заняття.

1. Біль у животі: основні причини, чинники ризику, характер болю, локалізація, іррадіація, зв'язок з прийомом їжі.
2. Нозології, які супроводжуються болем в животі.
3. Гострий живіт: визначення, класифікація нозології (гострий: апендицит, панкреатит, холецистит, перфоративна гостродуоденальна виразка, непрохідність кишки, вікові аспекти).
4. Біль у животі в немовлят.
5. Шлунково-кишкові кровотечі: їх визначення, причини.
6. Виразкові та не виразкові шлунково-кишкові кровотечі. Постгеморагічний синдром. Вікові аспекти.
7. Участь сімейної медсестри в діагностиці, тактика сімейної медсестри у вирішенні проблем пацієнта в домашніх умовах.

Практичні навички до теми:

1	Огляд пацієнтів із захворюваннями органів травлення
2	Поверхнева пальпація живота
3	Глибока методична ковзна пальпація живота за Образцовим і Стражеско
4	Пальпація печінки
5	Визначення розмірів печінки перкуторно
6.	Взяття крові з вени на біохімічне дослідження

ЛІТЕРАТУРА:

1. Медсестринство в сімейній медицині: підручник / Антропова Т.О. — К.: Медицина, 2010. — 488 с. [345-360, 384-388]
2. Медсестринство в хірургії: навч. посібник / М.Б. Шегедин, С.Ф. Шустакевич, В.С. Журомський. — К.: Медицина, 2008.
3. Медсестринство у внутрішній медицині підручник / О.С. Стасишин, В.В. Стасюк, І.М. Бандура, І.В. Вібла та ін. — 5-е вид., переробл і доповн. К.: ВСВ «Медицина», 2019.- 496с. [252-311, 324-335]
4. Педіатрія/За ред. С.К. Ткаченко, Р.І. Поцюрко. — К.: Медицина, 2010.- 552 с.

VIII СЕМЕСТР

ТЕМА №1 «Протиепідемічна робота, участь сімейної медсестри в її проведенні»

Актуальність теми: Сімейна медсестра ключовий спеціаліст в протиепідемічній роботі, тому має добре знати найчастіші епідемічні захворювання своєї дільниці, регіону, їх етіологію, чинники ризику,

клінічні ознаки, стандарти лабораторних та інструментальних обстежень, лікування та методику надання невідкладної долікарської медичної допомоги.

План заняття.

1. Лихоманка, визначення, причини, класифікація. Вікові аспекти проблеми при лихоманці. Лихоманка у новонародженого немовляти. Гіпертермічний синдром. Методи обстеження. Невідкладна допомога на догоспітальному етапі при гіпертермічному синдромі, фебрильних судомах.

2. Біль у горлі. Гострий тонзиліт. Дифтерія. Основні причини виникнення. Вікові аспекти проблем пацієнтів. Протиепідемічні заходи при дифтерії. Робота з контактними, правила виписки в колектив. Роль імунопрофілактики.

3. ШКТ розлади: основні причини, епідеміологія, кишковий інфекції. Дизентерія, сальмонельоз. Особливо небезпечні інфекції: холера. Протиепідемічні заходи в осередку інфекції.

4. Гепатит. Епідеміологія. Основні. Актуальність проблеми. Вікові аспекти проблем пацієнтів. Протиепідемічні заходи. Роль сімейної медсестри в ранній діагностиці, профілактика вірусного гепатиту на дільниці. Спостереження за реконвалесцентками.

Практичні навички до теми:

1	Вимірювання температури тіла під пахвою
2	Взяття мазка із зівів і носа для бактеріологічного дослідження
3	Внутрішньошкірна діагностична проба на індивідуальну чутливість до антибіотиків
4	Збирання калу на бактеріологічне дослідження
5	Промивання шлунка товстим зондом

ЛІТЕРАТУРА:

1. Медсестринство в сімейній медицині: підручник / Антропова Т.О. — К.: Медицина, 2010. — 488 с. [260-278]

2. Медсестринство у внутрішній медицині підручник / О.С. Стасишин, В.В. Стасюк, І.М. Бандура, І.В. Вібла та ін. — 5-е вид., переробл і доповн. К.: ВСВ «Медицина», 2019. - 496с. [252-311]

3. Педіатрія / За ред. С.К. Ткаченко, Р.І. Поцюрко. — К.: Медицина, 2010. — 552 с.

4. Шегедин М.Б., Кравців В.В., Барчук С.В. Медсестринство при інфекційних хворобах (атлас). — Львів: Відродження, 2005.

ТЕМА №2 «Проблеми надання довготривалої медичної допомоги населенню. Артеріальна гіпертензія».

Актуальність теми: Хвороби с тривалим перебігом є основною причиною смертності у світі і складають 63% всіх випадків смерті. До розряду хронічних належать захворювання ССС, інсульт, хронічні респіраторні захворювання цукровий діабет та ін. В Україні АГ трапляється у 15-20% населення, в осіб похилого і старечого віку частіше (30-40%). АГ призводить до втрати працездатності, тяжких ускладнень, які спричиняють смертність від СС захворювань. 80-90% усіх АГ становить есенціальна АГ, 10-20%- вторинні АГ. Сімейна медсестра має добре знати найчастіші причини захворюваності та смертності населення з метою попередження чинників ризику та можливих ускладнень.

План заняття.

1. Визначення поняття АГ. Актуальність теми.
2. Етіологічні чинники.
3. Класифікація артеріальної гіпертензії.
4. Основні клінічні симптоми.
5. Гіпертонічний криз, причини, клінічні прояви, невідкладна допомога.
6. Діагностика АГ.
7. Принципи лікування.
8. Профілактика

Практичні навички до теми:

1	Дослідження пульсу на променевій артерії
2	Вимірювання артеріального тиску
3	Реєстрація ЕКГ
4	Внутрішньовенне струминне введення лікарських засобів
5	Внутрішньо м'язове введення лікарських засобів

ЛІТЕРАТУРА:

1. Медсестринство в сімейній медицині: підручник / Антропова Т.О. — К.: Медицина, 2010. — 488 с.[305-313, 332-338]
2. Медсестринство у внутрішній медицині підручник / О.С. Стасишин, В.В. Стасюк, І.М.Бандура, І.В.Вібла та ін. — 5-е вид., переробл і доповн. К.: ВСВ «Медицина», 2019.- 496с. [164-173]
3. Геронтологія в сімейній медицині: у 2-х ч. Ч.1: Навч. Посіб./За заг. ред. проф. Л.С. Бабінець.- Львів: Могнолія 2024.-510с.
4. Геронтопсихологія: медико-біологічні та соціально-психологічні аспекти старіння /Р. В. Павелків, Є. М. Харченко.- Львів: Центр навчальної літератури (ЦУЛ), 2022.-476с.

ТЕМА №3 «Суглобовий синдром у практиці сімейної медицини».

Актуальність теми: Причинами суглобового синдрому можуть бути не тільки захворювання опорно-рухового апарату, такі як ревматоїдний артрит, ревматизм, деформуючий остеоартроз, але і багато інших захворювань, які, здавалось би, не пов'язані з ним, наприклад, захворювання крові (гемофілія), інфекційні захворювання (гепатит, бруцельоз, гонорея тощо), синдром хронічної втоми. Тому, розуміння діагностичного пошуку, лікування та профілактики є важливим для надання кваліфікованої медичної допомоги на дільниці сімейної медицини та попередження інвалідизації населення.

План заняття.

1. Поняття про суглобовий синдром, його причини, які захворювання супроводжуються суглобовим синдромом.
2. Ревматоїдний поліартрит. Етіологія, клінічні прояви. Роль сімейної м/с у профілактиці РА.
3. Ревматизм. Етіологічні чинники. Критерії діагнозу. Лікування. Профілактика.
4. Системний червоний вовчак. Етіологія. Критерії діагностики. Лікування.
5. Деформівний остеоартроз. Етіологія. Лікування.

Практичні навички до теми:

1	Розведення антибіотиків
2	Застосування грілки
3	Техніка накладання зігрівального напівспиртового компресу
4	Техніка накладання гарячого компресу
5	Техніка накладання холодного компресу

ЛІТЕРАТУРА:

1. Медсестринство в сімейній медицині: підручник / Антропова Т.О. — К.: Медицина, 2010. — 488 с. [451-468]
2. Медсестринство у внутрішній медицині підручник / О.С. Стасишин, В.В. Стасюк, І.М. Бандура, І.В. Вібла та ін. — 5-е вид., переробл і доповн. К.: ВСВ «Медицина», 2019.- 496с. [198-212, 233-237]
3. Геронтологія в сімейній медицині: у 2-х ч. Ч.1: Навч. Посіб./ За заг. ред. проф. Л.С. Бабінець.- Львів: Могнолія 2024.- 510с.

ТЕМА №4 «Організація диспансерного спостереження за пацієнтами з патологією органів травлення. Синдром гіперглікемії, гіпер- або гіпотиреозу в практиці сімейної медицини».

Актуальність теми: Сімейна медсестра має добре знати найчастіші причини звертання до сімейного лікаря пацієнтів з патологією органів травлення, їх етіологію, чинники ризику, клінічні ознаки, стандарти

лабораторних та інструментальних обстежень, причини лікування нозологічних форм які надто часто трапляються в загальній практиці, в межах медсестринської компетенції, а також ендокринологічних захворювань, знаки критичних станів та методику надання невідкладної долікарської медичної допомоги.

План заняття.

1. Хронічний гастрит. Етіологія, клінічні прояви, діагностика, роль сімейної медичної сестри в профілактиці хронічного гастриту.
2. Виразкова хвороба. Етіологія, клінічні прояви, діагностика, роль сімейної медичної сестри в профілактиці.
3. Хронічний панкреатит. Перебіг захворювання. Клініка, діагностика. Профілактика.
4. Хронічний холецистит, роль сімейної медичної сестри в запобіганні загострень.
5. Хронічний коліт. Етіологія, клінічні прояви, діагностика, роль сімейної медичної сестри в профілактиці.
6. Синдром гіперглікемії, гіпер-, гіпо-, глікемічні коми, медична допомога на долікарському етапі.
7. Синдром гіпер- або гіпотиреозу в практиці сімейної медицини.

Практичні навички до теми:

1	Підшкірне введення інсуліну
2	Підготовка пацієнта до езофагогастроуденоскопії
3	Дуоденальне зондування
4	Взяття шлункового вмісту для дослідження секреторної функції шлунка
5	Збирання калу для дослідження на наявність прихованої крові

ЛІТЕРАТУРА:

1. Медсестринство в сімейній медицині: підручник / Антропова Т.О. — К.: Медицина, 2010. — 488 с. [353-360, 394-413, 417-442]
2. Медсестринство у внутрішній медицині підручник / О.С. Стасишин, В.В. Стасюк, І.М. Бандура, І.В. Вібла та ін. — 5-е вид., переробл і доповн. К.: ВСВ «Медицина», 2019.- 496с. [252-311, 324-335, 406-429, 429-451]
3. Геронтологія в сімейній медицині: у 2-х ч. Ч.1: Навч. Посіб./ За заг. ред. проф. Л.С. Бабінець.- Львів: Могнолія 2024.- 510с.

ТЕМА №5 «Захворювання кровотворної системи в практиці сімейної медицини. Охорона праці в галузі».

Актуальність теми: Сімейна медсестра, як помічник сімейного лікаря, проводить на дільниці велику роботу. Від її професіоналізму та відповідальності значною мірою залежить вирішення проблеми здоров'я населення України. Особливе значення в практиці сімейної медицини набувають захворювання кровотворної системи, раннє виявлення, лікування та профілактика яких є не тільки попередження захворюваності, але й подовження працездатності та якості життя населення.

План заняття.

1. Визначення поняття анемія, актуальність теми.
2. Класифікація. Етіологічні чинники. Основні клінічні прояви. Методи діагностики. Принципи лікування. Роль сімейної медсестри в профілактиці анемій. Охорона праці в галузі.
3. Поняття лейкоз. Етіологічні чинники. Основні клінічні прояви. Методи діагностики. Принципи лікування. Роль сімейної медсестри в профілактиці. Охорона праці в галузі.

Практичні навички до теми:

1	Внутрішньовенне введення лікарських засобів за допомогою периферичного катетера
2	Заповнення системи одноразового використання інфузійним розчином.
3	Підключення заповненої системи для внутрішньовенного краплинного вливання до «пацієнта»
4	Застосування міхура з льодом
5	Визначення розмірів печінки перкуторно

ЛІТЕРАТУРА:

1. Медсестринство в сімейній медицині: підручник / Антропова Т.О. — К.: Медицина, 2010. — 488 с. [76-104]
2. Медсестринство у внутрішній медицині підручник / О.С. Стасишин, В.В. Стасюк, І.М. Бандура, І.В. Вібла та ін. — 5-е вид., переробл і доповн. К.: ВСВ «Медицина», 2019.- 496с. [365-396]
3. Сімейна медицина / О.О. Біляєва, С.Х. Заремба, Т.В. Кулемзіна та ін.; За ред. В.Г. Передерія, С.Х. Заремби.-К.: Здоров'я, 2009.-704с.